

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.
Kiadóhivatal: Számmer Imre könyvnyomdája.

A kath. körök létjoga.

(*) Még mindig él az ellenszenv a kath. körök iránt; különösen mondható ez az intelligens elemről. Még mindig nem tudott a kath. körök eszméje utat találni az elmébe és a világi elemre nézve az ma sem egyéb, mint az egyházpolitika hullámai által felszínre vetett százkaru polip. Rém ez, mely a balhiedelem szerint megfojt minden szabad eszmét, forrása a reakciónak s adandó alkalommal műhelye a politikának.

Mennyi tévedés, mennyi balhit a kath. körök eszméje, czélja körül!

Csak egy szempontból nézzük most a kath. köröket s azonnal más világításban állnak elő tünk és az elmének be kell látniok a kath. körök létjogosultságát, be kell látniok, különösen a kath. világi elemnek, hogy a körök megváltozott viszonyainknál fogva nemcsak hasznosak, de szükségesek.

Tegyünk egy kis összehasonlítást.

A kath. egyház helyzete mi vigasztalót sem nyújt hazánkban; de hogy eszéinek egész mélységében, sebeinek minden veszélyeiben láthassuk, elemezzük egy kissé e helyzetet, s tegyünk összehasonlítást a bevett felekezetek és a kath. egyház helyzete között.

A kath. érdekek és mindaz, ami azokkal vonatkozásban áll, a társadalmi téren mindinkább háttérbe szorul, érvényüket

súlyukat veszítik a beállott interconcessió-nális viszonyok folytán, melyek az alkotmányos államintézmények újból való kiépítése és életbeléptetése által inauguráltak.

Ma a többi felekezetek önmagukban, mint szervezett egész állanak. A felekezeti közszellemnek és a szervezetnek kapcsa által egységbe fűzve, az állam irányában a jogoknak és érdekeknek védelmét és érvényesítését, hasonlíthatatlanul nagyobb erővel és eredménnyel gyakorolhatják; beléletüket pedig éppen az összetartozás eszméjénél fogva aránytalanul nagyobb intenzivitással fejleszthetik előre.

Innét magyarázható, hogy az államnak az egyház és iskola terén hozott intézkedései, káros hatásukkal megtörnek, vagy legalább is paralizálódnak a felekezeti összetartás ellenhatásai által; továbbá, hogy a társadalom támadásaival szemben, a papi és világi elem egysége és kölcsönössége folytán kifejlett felekezeti öntudat és közszellem, oly tekintélyt és tiszteletet bírt már is szerezni az illető felekezet egyházi és papi állásának, hogy az még a napi surlódások és küzdelmek éle között is csaknem sérthetetlenül vált.

A napi sajtóval szemben föntartja renejmát és ezt oly intenzív módon gyakorolja, hogy nem engedi házi dolgait a nyilvánosság útjára huzcoltatni. A szellemi fejlődés minden ágában, a legnagyobb arányokban képes felekezetének értelmi részét

elhelyezni és mindenütt kiveszi részét a dicsőségől és annak előnyeit a legnagyobb mértékben képes kihasználni.

Hol van nemzeti kulturánk, haladásunk, szellemi fejlődésünk azon ága, melyet más felekezetek ne sietnének min: a magukét kizárólagos termékül elfoglalva bemutatni és lehetőleg árnyat vetni mindazon fényre, melyet a kath. szellemek a magyar közművelődés érdekeire hoztak és hoznak; holott — méltó elismeréssel adózva azon szolgálatokért, melyekkel más felekezetek járulnak a magyar génusz emeléséhez — hazafiúi bűn lenne tagadni, hogy a hazai kath. elem, úgy numerikus többségénél, mint szellemi termékenységénél fogva is fajunk értelmi tevékenységének mindenkor élén haladott.

A felekezeti közszellem az összetartozandóság eszméje, mely hatályos kifejezésre jut még a mindennapi érdekek védelmében is — eredményezi azt, hogy a legkritikább esetben történik meg, sőt alig van eset reá, miként az illető felekezetben előforduló esetleges visszaélések vagy hibák nyilvánosan bélyegzetnének meg a sajtó által, pedig ott is fordulnak elő visszaesések, mint mindenütt, a hová emberi kezek nyulnak. Mig a kath. egyház és papság irányában szinte állandó a cronique scandaleuse rovata az infuláktól le a szerzetes kámnzsjáig.

Miért történik mindez így?
Mert nincs kath. öntudat, nincs kath.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Roráte.

Virág lelankadt, fény kihavvadt,
Az ős nyomában itt a tél,
S nekem mégis oly jó merengnem,
Szívem madárként szárnyra kel,
S röpülve visszazúll tehozád,
Oh gyermekkor, varázsos álom!
Hány édes emlék int felém most,
Mikor utam robotba' járom!

Didergve nem húzódtam össze,
Ha jött a tél, mint most teszem.
Havas világ jeges virágin
Úgy elmerengtet két szemem!
S ha hozzád éjek szárnya rebent
S rorátét hirdetett harangszó,
Nekem is szólt e harang repesve,
Ez égi jelszó, menybe hangzó.

Az édes szender hajnalálom,
Hiába csalt engem tovább!
Kigyúlt a gyermekarc örömben,
S futosva ment a fürge láb;
Fagyos havon rip-rop repültem,
A templomig csak meg sem állva;

Fehér galamb repült elöttem,
A lelkem édes, tiszta vágya.

Roráte coeli, oh hasadj meg,
Szép hajnalunk! — így zeng a nép,
A fényes oltár számolyához,
A pap fehér ruhába' lép;
És száll a tömjén, zeng az ének,
Szívünkre hull le égi béke,
Gyermekszemem elébe tárul
Kis Betlehem s egész vidéke.

Roráte coeli! itt a hisdéd,
S én keblemen melengetem,
A jászol isteni szülöttje
Felém hajolt e szent helyen;
Magsimogatva kis kezével,
Picziny fejét vállamra hajtja,
Egy csókot ad, köny ül szememben,
S szeretve néz ránk édes anyja.

Roráte coeli, boldog álom,
Oh mért hagyd el engemet?
Kis Jézusom, oh nézz be hozzám,
Ha bűm homálya eltemet!
Kereslek most is s megtalállak,
Bár nem vagyok a régi gyermek;
Napfényes trónodból repülj le,
S imádó szívemen pihenj meg!

Lévay Mihály.

Azok a burzsoák.

Irta: Válnicsek Béla.

Szorgalmas, törekvő fiatalember volt a Salamon Rezső, olyan, mint az apja. Salamon Albert a két keze munkájával kezdte. Néhány évig egyik gazdag fővárosi asztalosmesternél dolgozott, később maga is önálló lett. Nem kellett hozzá sok; vett két gyalupadot, elegendő szerszámot, meg egy asszonyt; az egyik gyalupadhoz Salamon Albert állott, a másikhoz egy inas. Felesége meg enyvet főzött, az ebédjük és vacsorájuk úgy sem vette valami nagyon igénybe az idejét. Darab kenyér meg szalonna, vagy egyéb hideg étel megtette; több sem kellett. Olykor — vasár- vagy ünneppon — levesre is jutott. És a kiben mindig bíztak, megis segítette őket Isten segítségével mindig akadt munkájuk s tizenölecz-husz év alatt annyira vitte Salamon, hogy tizenöt-tizenhat emberrel dolgozott. Ez idő alatt társai közül is többen iparkodtak önállók lenni, hanem épen csakhogy elkezdtek. Alig nyomorogtak két-három éven át, máris becsukták a boltot. Az mondták, hogy nincs szerencsésük, Salamon Albertnek meg van. Az persze nem jutott eszükbe, hogy Salamon sohasem, vagy csak nagy ritkán járt koresmákba, nem úgy, mint ők s annál gyakrabban emlékezett meg Istenről. A jó barátai ilyenformán kancsal szemmel nézték Salamon Albert gyarapodását s mikor ez már piczi házikót is kigyaltat magának, társai irigysége

közszellem, az elforduló kath. ügyek védelménél az érdekezésség köréből mintegy kizárva érzi magát a világi elem és még jó, ha nyílt támadás helyett indifferens a kath. ügyek iránt, melyekkel nem tekint magának és melyekhez az általános czímen kívül misem köti és mi kötelességet sem érez, hogy azokat védelmezze.

E tonák, sőt sok tekintetben szomorú helyzetet és viszályokat változtatni, a kath. öntudatot fejleszteni, az indifferens elemeket a kath. ügyek érdekezésségének körébe bevonnai, szóval kath. közszellemet teremteni, vannak hivatva a kath. körök.

Es ez a czél adja meg a kath. köröknek, mint a kath. társadalom egyik tényezőjének a létjogosultságot.

Rigó Bernát kalandja

avagy:

Nem jó a pestissel játszani.

— Saját dezinficiált vésztudósítónktól. —

Más szegény halandó a pestis, vulgo: fekete halál esünces emberré változtat, Rigó Bernátot ellenben híres emberré tette már a szele érintése is, olyan híressé, hogy ma ezrek, holnapután már milliók emlegetik a nevét, remélik, nem átkozódva. Ez a Rigó Bernát nem kisebb ember, mint névszerint való öcsese ama híres Rigó Jancsinak, a ki ezidőszert a távol Afrikában éli világát a hőbortos exherceguével.

Bernát megunva a pesti kávéházak füstös levegőjét és a gyakran silány eredményű osztózat, gondolt merészet és nagyot és levitorlázott a forró Afrika legérdekesebb városába, a sokminaretű Kairóba, hogy hírneves bátyját némi pumpolások céljából felkeresse. A vállalkozás reményen felül sikerült és a ravasz Bernát a mult hó 18-án elegáns utöltönyben és degez pöntáruzával szállt föl Alexandriában egy Trieszthe induló gőzhajóra, melyre négy markos szerezcsen kordár emelte az értékes dolgokkal telegyömösölt óriási utiládát. Már csak azért is sietett hazafelé, mert odalent javában dühög a szürnyű rém, a *pestis*. Ennek a rém-

tetőpontra hágott. Ütöttek rajta, a hol csak szeret tettekk, hanem azért télviz idején alázatosan kunyoráltak nála, hogy legalább egyik-két hónapra — míg a nagy hideg tart — adjon nekik munkát. Salamonnak megessett a szíve s munkához állította őket, sőt kénytelen-kelletlen csupa barátságból azt is elnézte ha egyik-másik „blaumontag“-ot csinált. Hiszen csak nem dolgozhatják agyon magukat!

Ennek a szorgalmas törekvő iparosnak, a Salamon Albertnek volt fia a Rezső. A szoros értelmében apja fia volt a mivel Salamon Albert birta, ipariskolába is járatta a gyereket. Rezső szorgalmával és jó viseletével odáig vitte, hogy háromszáz forintos ösztöndíjat kapott. Ezzel a pénzzel külföldre kellett mennie, hogy a faipart tanulmányozza. A fiatalember Münchenbe ment s egyik nagyobb asztalos-üzletbe rajzolóként állott be, hogy mesterségének művésziessé fogásait is elsajátítsa. Szabad idejét pedig hol a rajziskolában, hol a müncheni magyar iparosok között, kiknek egylettük is volt. Voltak közöttük szolidabbak is meg aztán szociáldemokraták, a kik a társadalmat reformálni óhajtották s lépten-nyomon szidták a burzsoákat. Az utóbbiak közül Oldal János színté baráti viszonyban volt Salamon Rezsővel, különböző elveik dacára is nem egyszer pumpolták meg a derék fiatalembert egy-két marék erejéig. Mikor aztán ennek is a nyakára há-

nek a nyomában járó félelem keverte aztán Bernátunkat abba a kis kálmitásba, a mit ezuttal elmondani akarunk.

Ugyanis Bernát ügyet sem vetett a nemzeti közgyakorlatban levő vesztéggár intézkedésre és november 29-én hosszú és izgalmás tengeri utazás után a trieszti hármastarban fekvő szt. bartholomeói kikötőbe érve harsány hangon kiáltott hordár után. E helyett azonban néhány zord katona kíséretében egy egészségügyi tisztviselő lépett elébe, ki se szólt, se beszélt, csak intett a legényeknek mire azok Bernátot fölkapták és gyorsított tempóban ragadták a parti csöszházban elhelyezett fertőtlenítő kádhoz és abban a feje tetejéig megmártották. A gála öltöny a fűrésztés következtében teljesen tönkrement, de még ez volt a legkisebb baj, mert aztán alighogy kifacsarták, ismét megragadták ő kelmét és szintén alaposan agyon dezinficiált podgyászával egyetemben bezárták egy óriási ketreczbe, hol már néhány hasonló torturán átesett szerencsétlen pasas didergett.

Itt kinődött Bernátunk teljes négy napig. Tovább nem bírta. Eszébe jutott, hogy zsege ifjúságában egyéb szórakozás híján minő sikerrel kultiválta az ártatlan sikkasztás művészetét a pákozdi libaketrecek körül, hát kapta magát és egy óvatatlan éjszakán saját uri személyét lopta ki a rideg kalirkából, nem felejtkezvén meg podgyászáról sem. Biztonságban érezvén magát, nyomban átöltözött és sürgösen igyekezett a vasuti állomáshoz, hogy a négy folyó és három bérce országba, illetve szűkebb hazájába, a fejérmegyei Pákozdra visszatérjen, hol az öregek már bizonynyal szivszakadva várták.

Már a Karszt ormótlán sziklái között pöfögött a gyorsvonat, midőn a ketreczörök észrevették a szökést. Azonnal jelentést tettek a főpoliczajnál, honnan tegnap éjjel egy sebeszárnyú sürgönyt menesztettek a székesfejérvári rendőrkapitánysághoz, azzal a megkereséssel, hogy a fejérvári állomásra reggel érkező Rigó Bernátot a vén Európa egészségének jól felfogott érdekében letartóztatni el ne mulasszák.

A főkapitány reggeli négy óra tájban, a budai-uti tüzőtől hazatérve, lakásán találta ezt az európai fontosságú telegramot. Természetesen nem tudott aludni tőle, bár erősen el-

gott, elitta, iszonyú elkeseredés vett rajta erőt és szomjuságát egy-egy eredeti tudósítással elégitette ki, mely a Budapesten megjelenő „Asztalosok Híradója“ szokott közölni. A cikknek mindannyiszor ugyan egy volt a refrénje, hogy t. i. a müncheni mesterek csak olyan embernyuzók, mint akár a pestiek, a kik szintén nem engedik élni a becsületes munkást s a burzsoa szó legalább is tízszer fordult elő az eredeti tudósításban.

Mikor Salamon Albert a fia látogatására Münchenbe ment, a magyar iparosok egytelébe is ellátogatott s hogy örömet szerezzen a nyolcztiz fiatalembernek, kifizette vacsorájukat meg az italt is. A fiatalemberek megörültek s nagyban éltették a derék mestert, a ki mindig a szíven viselte a segédei ügyét. Olyan tősztfélében azt is hangoztatták, hogy vajha a többi mester is olyan volna, a minő Salamon Albert a ki maga is becsületes munkájával válván azzá, a mi, méltányolni tudja a fiatalok parkodását. A tősztozó pedig nem volt más; Oldal János, az „Asztalosok Híradójának“ tudósítója.

Annál nagyobb volt Salamon Albert meglepetése, mikor visszaérkezvén családjának körébe, néhány nappal később egyik munkása átadta neki az „Asztalosok Híradóját“, melyben szóról-szóra ezt az igazán „eredeti“ tudósítást olvasta: „Salamon Albert, a budapesti gazdag sztalos-

volt fáradva. Reggel aztán intézkedett a do-logban és így dr. Bierbauer Viktor főorvos, Fűrész József rendőrbiztos kíséretében, megfelelő aszisztenciával a vasuti állomásra sietett.

Kilenc órákor berögzött a gyorsvonat. A hivatalos emberek azonnál a kereséshez fogtak s szerencsésen meg is találták az ifjabb Rigót egy másodosztályú kupéban, hol hihetetlen nyugalommal részben hevert, részben szivarozott. A komoly férfiak láttára nem kevésbé rémült meg, mint a szt. bartholomeói kikötőben, s csak akkor nyugodott meg némileg, midőn azok a pestis bacillusaiktól kezdve a belügyminiszteri rendeletig mindent alaposan megmagyaráztak neki. Ekkor megadta magát.

Mem közönséges feltűnés mellett vonultak ki az indóházból a szabad levegőre. Itt Rigó hatalmasat fűttenyent, nem jókedvében, hanem fiáknak okaért. Illendően akart a városba bevonulni. A főorvos azonban kijelentette, hogy tizennégy napig, illetve a belügyminiszter további rendeleteig minden nyugati kényelemlről le kell mondanai, azért gyalog ballagtak be a mén-telep mögött levő járványkórházig, hova Bernátot két elszánt rendőr állandó felügyelete mellett bekvártélyozták. Egyben a szabályszerű kórházi kosztot is felajánlották neki, amit azonban udvariasan, de határozottan visszautasított. Egy marék ezüst pénzt adott át a felügyelő asszonynak azzal a meghagyással, hogy süssön főzőn „vasz güt und tájer.“

Itt és így marad a világljáró Rigó Bernát mindaddig, míg a belügyminiszter, kit a nevezetes fogásról nyomban értesítettek, tovább nem intézkedik. A koosit, melyben Trieszttől idáig utazott, a budai állomáson a vonat megérkezése után rögtön dezinficiálták.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hir. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök tegnap Sárkeresztúrról hazaérkezett.

— A központi kath. egyleti házra a zirczi ciszterciata apátság egy részjegy után 100 frtot küldött dr. Klautz György püspöki titkárhoz, a bizottság pénztárnokához.

mester, a napokban Rezső fia látogatására Münchenbe jött. Az itteni talpnló magyar iparos-segédék nagy óváziókkal fogadták a budapesti burzsoát, a ki duslakodik az anyagiakban s hogy valamiképen meghálálja a meghunyászkodó iparosok szives fogadtatását, szürnyű etetést és itatást rendezett számukra. Késő éjjelig elduhajkodtak, miközben sok izetlen dicséret és elismerés érte a gazdag burzsoát, a ki bizonyára a munkásai verejtékét váltotta aprópénzre, mikor az óriási lumpolás okozta számlát kifizette. S míg a gazdag mester egyik bankót a másikra dobta ki, munkásai otthon nyomorogtak s nyomorogni fognak ezután is. Mi csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy gondolt-e a gazdag burzsoa müncheni lumpolása közben odahaza nyomorgó munkásaira s nem tette-e volna helyesebben, ha azokat a bizonyos bankókat munkásai között osztja ki?!

A cikk alatt zárójelben O. J. kezdetűk voltak.

A budapesti iparosok persze elsürnyűködték Salamon Albertnek a tettén és szidták őt is, meg a többi is, a kik mindent csak maguknak kaparitanak, a szegény de becsületes szociáldemokraták munkásokat pedig élni sem hagyják.

Oh, azok a burzsoák! . . .

— **Az esküdtbíróság elnöke** A budapesti kir. ítélőtábla elnöke a székesfejérvári kir. törvényszékelnök szervezett esküdtbíróság elnökévé dr. **Máder Ferenc** kir. ítélőtáblai czimmel és jelleggel felruházott törvényszéki bírót, helyettesévé pedig **Kecán Izidor** törvényszéki bírót jelölte ki az 1900. év tartamára.

— **Vörösmarty ünnepe** A Budapesten székelő s egyetemi ifjakból álló „Fejérmegyei kör“ f. hó 2-án, koszorus költőnk, Vörösmarty Mihály emlékeztetere **Ereky Károly** elnöke alatt ünnepséget tartott, melyen **Perl Imre** emlékeztető mondott a legeszményibb magyar poétáról, akinek emlékeztetere ma már oly kevesen gyűlnek össze nagy Magyarországon. Mintha már csak pislogna az idealizmus lángja, mintha a mo-tani idők rideg, lélekfagyasztó szele oltogatná. Annál szebb ez a jelenség, mely mutatja, hogy ifjainkból, akik a „Fejérmegyei kör“-ben egyesültek, a dermesztő szél nem oltotta még ki az idealizmust. — A székesfejérvári kereskedelmi akadémiá e hó 3-án rendezett ünnepélyt, mely alkalommal dr. **Faludi Miksa** igazgató szép szavakkal emlékezett meg a magyar költőkirályról, ki itt kezdte első szárnypróbálgatásait. Több tanuló Vörösmarty költeményeit szavalta, végül a Szózat elnevelésével fejezték be a kegyeletes ünnepélyt.

— **Áthelyezés.** A honvédelmi miniszter **Szőke Károly** alezredest a székesfejérvári 17. számú honvéd gyalogezredtől a beszercebéányai 16. sz. hoavéd gyalogezredhez, **Mezgulács Mátvás** őrnagyot pedig a beszercebéányai 16. sz. honvéd gyalogezredtől a székesfejérvári 17. sz. honvéd gyalogezredhez helyezte át.

— **Lejárt pályázat.** A városi színház jövő évi bértére hirdetett pályázat határideje a mai napon lejárt. Ma délig a következő három igazgató adta be szerződés iránti kérelmét: **Kumhegyi Béla** a munkácsi, **Halmi Imre** a n.-kanizsai és **Deák Péter** a zombori színház igazgatója. A pályázatokat a színházi bizottság legközelebbi ülésén fogja tárgyalni.

— **A villamos.** A belügyminiszter értesítette a város közönségét, hogy a létesítendő villamos vasut- és villamos világításra vonatkozó szerződést már tárgyalás alá vette s az eredményt annak idején közölni fogja a város közönségével.

— **Egy jegyző öngyilkossága.** **Fábián János** vaáli jegyző a kérelemmel fordult a főkapitányhoz, hogy az ősz-utca 13. sz. a. levő szappangyárát ugyanazon utca 3. sz. házába helyezhesse át. Tegnapi a főkapitány a közegészségügyi hatóság s az érdekelték közbenjöttével helyszíni szemlét tartott a nevezett telken, mely közvetlen szomszédságban van a vízivárosi elemi iskolával. A közegészségügyi hatóság az engedély megtagadását javasolta, mert a szappanfőző telep körül kifejlődő vegyes illatu gázok a közelben lakók egészségét állandóan veszélyeztetné. A győri írfelügyelő, kit az ügyről hivatalosan értesítettek, nem jelent ugyan meg a helyszíni szemlét, de azért a hatóság saját hatáskörében intézkedett, hogy a szappangyár egyelőre a régi helyen maradjon.

— **Uj h. anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter **Scheffer Antal** sjegyzőt az **ercsi**, **Kalmár Ödön** sjegyzőt a **n.-ladányi** **Leichtner Ottó** sjegyzőt pedig a **sat.-mihályi** anyakönyvi kerületbe helyettes anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **A szappangyár.** **Schützer Jakab** szappangyáros azzal a kérelemmel fordult a főkapitányhoz, hogy az ősz-utca 13. sz. a. levő szappangyárát ugyanazon utca 3. sz. házába helyezhesse át. Tegnapi a főkapitány a közegészségügyi hatóság s az érdekelték közbenjöttével helyszíni szemlét tartott a nevezett telken, mely közvetlen szomszédságban van a vízivárosi elemi iskolával. A közegészségügyi hatóság az engedély megtagadását javasolta, mert a szappanfőző telep körül kifejlődő vegyes illatu gázok a közelben lakók egészségét állandóan veszélyeztetné. A győri írfelügyelő, kit az ügyről hivatalosan értesítettek, nem jelent ugyan meg a helyszíni szemlét, de azért a hatóság saját hatáskörében intézkedett, hogy a szappangyár egyelőre a régi helyen maradjon.

— **A budai-uti tűz.** A múlt hétfőre virradóra veszedelmes tűz pusztított a külső budai-uton, a **Ferenc József** lakányával szemben. Jéltől tájban keletkezett a 50. szál alatt lakó **Hoffman Ferenc** szérűskertjében, hol több takarmány boglya volt egymás mellett. Az egyik szomszéd vette észre a tüzet s nyomban föllármázta a házbeliakat, egy közelben lakó bérkocsis pedig a rendőrségre hajtott, honnan telefonon értesítették a központi tűzörséget. A tűzoltók gyorsan kivonultak ugyan, de mire a veszedelem színhelyére értek, az óriási szélviharból élesített lángok már a kazaloktól távolabb eső házat nyaldosták. Szerfölött megnehezítette a tűzoltók munkáját a vízhiány, mert a közeli kutak a tartós szárazság következtében csaknem kiapadtak s a lajtoskocsiknak meglehetősen távolságról kellett vizet hordaniok, a szél pedig hatalmas erővel dühöngött s egészen a vasuti állomásig hordta a szálló sziporkákat. A mentés ilyenformán csak a közelben álló házakra szorítkozott és reggelig tartó megfeszített munka után végre sikerült a tüzet lokalizálni. Föltétlen dicséret illeti egy a városi önkéntes, valamint a szintén megjelent vasuti és méntelepi tűzoltóság működését, mert kizárólag ezek fokozott buzgóságának köszönhető, hogy a tűz az erős szél dacára sem ölthetett nagyobb arányokat. A kár így is elég tetemes. **Hoffmann Ferenc**nek nagymennyiségű takarmánya pusztult el, azonkívül az istállója is leégett a mellette levő disznóállal együtt. Az ólban 11 hizó volt, az istálló padlásán pedig mintegy 60 drb. baromfi ezek mind szénné égettek. Az 52. számú ház gazdájának, **Hammer János**nak kára is tetemes. Az épületnek a szérűskert felé eső része ugyszólván teljesen elpusztult egy szoba és konyha butorzatával együtt, továbbá sok takarmány, öt sertés és a gazdasági eszközök. A két károsult vesztesége meghaladja a 3000 forintot, mely azonban jó részt megtérül a biztosítás révén. Elismeréssel kell megemlékeznünk a katonaság buzgalmáról is. Az uhlánusok elsőnek érkeztek az oltáshoz s a 69. gyalogezred kirendeltségével együtt mindvégig igen tevékeny részt vettek a kemény munkában.

— **Választási elnökök.** A moóri járásban még e hó folyamán bekövetkezik a községi képviselőtestületek újraalakítása. Fejérmegye alispánja ennelfogva az 1886. évi XXII. t. cz. 47. §-ban győkhöz jogánál fogva az elnöki teendők végzésére a következő polgárokat kérte fel: **Moórott I. kerület** **Vértessy János**, II. ker. **Buder József**, III. **Turmayer Gyula**. **Gánthon Szabó István**, **Kozmán Felber Flópp**, **Isztiméren Janky Ede**, **Guth-Tamásiban Harvich Ernő**, **Kutiban Stalmár Márton**, **Balinkán Müller József**, **Csákbérenyben Andocsy Ferenc**, **Csákkakón Heltay Imre**, **Velegen Grünfeld Ignác**, **Csurgón Szabó Antal**, **B.-Sárkányban Sárkány Benedek**, **M.-Almásan Ujlaky Kálmán**, **Öndódon Hauptmann János**, **Bodajk-Söréden Pölcz Ferenc** és **Csákváron Szabó Sándor**.

— **A becsületes cigány.** Hogy ilyen kegyetlen csikorgóra áltozott az dó, Fáraó népe didergett, fázott a rongyos sátorok alatt. Azért népi fűtőanyag beszerzése czéljából többen lerándultak a sóstói be-
rekebe, hol azután takaros pusztitást vittek végbe az élőfák között. A szemfüles csősz azonban valahogy megneszelte a dolgot s nem késett jelentést tenni a rendőrségnek, hova egyben a vállalatban részt vett cigányokat, névszerint **Ráfael Teréz**, **Ráfael TUTORÁT**, **Kolompár Imrét** és **Ráfael Józsefet** is bevezényelte. A kapitány összesen 2 fnt bírságra és koponyánkint 1-1 napi áristomra ítélte a főtő fatolvajokat, kik a büntetés súlyosabb részét megfizették, azonban kórusban kaptak meg a pénzt, hogy — fizetésképtelenek. Mikor pedig látta, hogy itt nem értik a tréfát, **Kolompár Imre** engedelmét kérte, hogy pénz után nézhessen. A kapu előtti ácsorgó

őreganyjától szerencsésen sikerült másfél forintot kivásálnia, a mit azonnal föl vitt a kapitánynak. De még egy korona hija volt a berek summának. Epen a hivatalban volt a kapitánynak egy ismerőse s a jókedvű igazságosztó próbára akarta tenni a cigányt, ki folyton a becsületes voltát emlegette.

— Adj egy koronát kölcsön ennek a cigánynak az én jóállásomra — szölt az ismerőshöz — majd meglátjuk, visszahozza-e?

Az ismerős leszurta a pénzt, mire **Kolompár Imre** társaival együtt hálálkodva távozott.

Ma reggel beállított a cigány a kapitányhoz és átadta a koronát.

— Hát hol szerezted a pénzt? — kérdezte kapitány.

— Eladtam a sipkámot — szölt nyugodtan a fekete gentemán de megtartottam a becsületet.

Mert hát a cigány becsületes, csakhogy kevesen tudják.

— **Kérem.** Mindazokat, kik Székesfejérváron a villamos vasut és a villamos világítás, egy erő-átvitel megvalósítását óhajtják, különösen a kik üzlethelyiségeikbe vagy lakásukba a villany-világítást bevezetni kívánják, felkérem: sziveskedjenek folyó 1899. évi december hó 8-án a városháza nagytermében d. u. 2 órakor megjelenni, a hol **Wolf Sándor** gépész-mérnök engedélyes társam — a vállalat műszaki vezetője — a szükséges févilágosításokat minden kérdésre meg fogja adni. **Nagy Ignác**.

— **Botrány a sörcsarnokban.** E hó 3-án este egy nyolcztagu társaság iddógált a **Marton-féle** színházi sörcsarnokban. A társaság egyik tagja, a helybeli **Schubert** és **Schlesinger**-czég utazója véletlenül eltört egy poharat s a cserép darabot az asztal szomszédságában levő kályha mögé dobta. A kályha mellett ült **Lövinger Gyula** irnok, ki a söröző társaság tagj ival nem a legjobb viszonyban van s bár a félredobott pohár közel sem járt hozzá, mindazonáltal inzultusnak vette a dolgot és helyéből fölpatnva a szomszéd asztalhoz ugrott s az utazót háromszor arczul ütötte. A többi vendégek ezt látva, rendre kiváltak a vendéglőből, a durván bántalmazott utazó pedig másnap jelentést tett az esetről a rendőrségnek. **Pölcz Péter** rkapitány ma reggel maga elé idéztette a meglehetősen krakéler hirben álló irnokot s megfelelő leczke után értésre adta, hogy az ügyet átteszi s járásbírószághoz.

— **Éjjeli betörés.** Kellmetlen reggelre ébredt mut nétfőn **Lóc Miksa**, moóri fakeskedő. Irodájában éjjeli betörök garzalkodtak. Benyomták az iroda ablakát és behatolva felkutatatt minden zugot. Elvittek egy revolvert, egy uj szivartárczát és több apróságot. Pénzt nem találtak, de egy esomó régi már értéketlen váltót magukkal vittek. Az éjjeli örök állítólag láttak éjjeli világosságot az irodában, azonban azt hitték, hogy **Löv** maga dolgozik ott. A csendőrök persze még eddig nem akadtak az éjjeli madarak nyomára.

Színház.

Az arany kakas.

Decz. 2.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írták: **Blumenthal** és **Kadelburg**, magyarította **Fáy J. Béla**.

Telt ház előtt mutarta be Szalkai társulata ezt a kitiño bohózatot, talán az egyetlen a Vigaszínház műsoráról, mely ugyszólván teljesen ment a jó izlést sértő frivolitásoktól. Mint irodalmi termék, csak igen kevéssel ér többet ama bizonyos hajító fánál, de a bohózat követelményeinek teljesen megfelel. Az irodalomban már régen elismert nevű fordító ügyesen rajzolta át az egyes alakokat a német eredetűből, és azt a sok ötletes szójátékot, melylyel a szerzők az átlászóan vékony mesét teletöltették, talán egytől egyik megtartotta, sőt meg is szaporította. A közönség szinte belefáradt a kacagásba, a miben nem kis része volt a

körülményekhez képest lehető legjobb előadásnak a főképp az igazgatóknak, ki ez estén valóssággal remekelt. Azt hisszük, ez a darab még néhányszor megtölti e gyakran pénzmentes színházi kasszát, mielőtt zónasorba jut, sőt még csak ezután fog igazán hódítani.

Az „Arany kakas“-nak voltaképpen igen kevés köze van az egész históriához; az csak a színhely, a hol rövid nyolcz nap alatt három ifju emberpár jut a házasság révén az igaz sziveket megillető boldogsághoz. Szikra Julianna, a tüzről pattant özvegy fogadósné egy fiatal ügyvédbe szerelmesedett, akinek ez a szerelem a legkisebb gondja. Julianna asszony épen az ügyvédet várja, mert ez a nyári időszakban rendes vendége a balatonparti fogadósnak, midőn odaérkezik Dachselmayer Napomuk, a soproni laposbélű lámpa gyáros, hugával és Erzsi leányával s ezek, a főnökéért élő-haló főpinczér intrikája folytán, épen az ügyvéd számára föntartott szobát foglalják el, a később szintén megérkező fiskális orra elől. Ebből igen mulatságos, de a soproniakra nézve felette kényelmetlen helyzet áll elő, mely azonban nyomban jóra fordul, midőn az ügyvéd az ábrándos lelkű Erzsikével megismerkedik. A fiatalok megszeretik egymást, de boldog álmadozásukat kegyetlenül megzavarja a lámpagyáros, ki adáz haragra gyű, midőn megtudja, hogy a szóban forgó ügyvéd ugyanaz, a ki egy veszedelmes konkurensének ellene folytatott perében szerepelt, még pedig az ő veszedelmére. Később azonban megbékél vele, sőt megkéri, hogy mint afféle agyafurt ember, beszélje rá Erzsikét, hogy menjen nőül az ifju Müllerhez, a szerencsés konkurrens fiához, mert ez a házasság van hivatva kiegyenlíteni az öregek között holmi lámpából szabadalom miatt keletkezett viszálykodást. A ravasz fiskális kap az alkalmon s a remélt kapacitálás helyett a maga részére hódítja meg a leánykát. Az időközben megjelent ifju Müller ezzel vajmi keveset törődik, mert már az uton belehabarodott egy nyugalmazott tanár leányába s ezt csakhamar megtudja Dachselmayer papa is, a ki most már nem ellenzi, hogy leánya az ügyvéd felesége legyen. Legjobban bántja ez a fogadósnét, de szerencsére őt sem sokáig, mert belátja terve hiábavalóságát és az ész okos tanácsára hallgatva, főpinczérjének nyújtja kezét. Így aztán hármas eljegyzéssel végződik a firdői kaland, illetve a darab, melyhez számtalan derűs epizód szolgáltatja a mulhatatlanul szükséges élénkséget.

A szereplők igyekezettel dolgoztak. Holéczy Ilona kaczkás korcsmárosné volt és a akítását feltétlenül megdicsérhetnők, ha kissé több közvetlenséget tudna önteni a játékába. Így néha azt gondoltuk, hogy voltaképpen egy uri asszony bomlik a fiskális után s csak kedvtelésből öltözött virágos viganóba. Ámbár, azt is meg kell adni, hogy manapság a balatonmenti fogadósnék általában a legujabb divat szerint öltözködnek és lehetőleg sok, de lehetetlenül rossz francia szót kevernek a beszédjükbe. Holéczy ezt nem tette, ő anélkül is tud imponálni. Kisded tánczótáját a közönség nem csak megbocsájtotta, hanem még meg is ismételtette. Gady Aranka igen kedves volt az Erzsi kis szerepében, bár nem tudta feledni, hogy ő tulajdonképpen drámai művésznő. Horváth Aranka (Klári) szemérmes volt, mint egy jövevelt leánykához illik és elragadóan selypített. Réti Lina fényesen énekelte a kissé kopott nótákat, meg is tapsolták mint illett. Mit szóljunk Szalkai Dachselmayer Napomukjához? Egyszerűen csak annyit mondanak, hogy mindenki nézze meg, a ki nem ellensége az efféle burlész alakoknak. A kit Szalkai meg nem nevette, az már nagyon előkelő izlésű, vagy pedig nagyon rossz a — gyomra. Kovács Sándor olyan jeles főpinczér volt, hogy mint halljuk, nyomban az előadás után több jövevű vendéglőtől igv. előnyös szerződési ajánlatot kapott. Kalmár szinte szokatlanul élénk volt, a mit *Dérvit* ezuttal a legjobb akarattal sem mondhatunk. Szepesi professzora a maga nemében ritka alakítás volt; nyílt színen kapott valóban megérdemelt tapsot. Végül meg kell említenünk a sikerült rendezést, az improvizált valódi záporosót és Krémer művészi harmonikáját.

Decz. 3.

Délután a *Gésák*, zó. ában; este az *Arany kakas* másodsor, mindkettő telt ház előtt. Az ügyes bohózatot most is szívesen fogadta a közönség és jól mulatott Szalkay mókáin.

Decz. 4.

A *Czigányszerelm* tegnap, leszállított helyárák mellett, rövid vergődés után esőndesen kimult.

Műsorváltozás. „A férj — ugy látszik még mindig — vadászni jár. Közönséges polgári alakjában még nem mer bemutatkozni, mert a főpinczéri publikum ovációi nagyon kifárasztották. Más szóval: újra levették a műsorról és pihenni fog mindaddig, míg a tolettjét rendezéshozzák és kissé „megfésülik“. Bizonyára leghegyesebb volna ugy hagyni, a mint — és ott hagyni a hol van. E szerint holnap az „Aranykakas“ t adják. A csütörtökre kitűzött „Aranykakas“ elmarad, ehelyett *Jókai* új színművét, a „Fekete vör“ fogják bemutatni, melyre előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

NYILT-TÉR.*

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes savanyvíz

NYÁLKAOLDÓ HATÁSÁNÁL FOGVA A TÜDŐ, GYOMOR ÉS HUGYHÓLYAG

+++ BANTALMAKNÁL +++

47 0-32 **LEGJOBBAN AJÁNLVA!**

MINDENÜTT KAPHATÓ!

* E rovatban közöltekért felelőséget nem vállal a szerkesztőség.

HAL ELADÁS.

A tata-tóvárosi hitb uradalom igazgatósága

elád nagyobb mennyiségű, drékint 2 és 5 kg. közötti súly

PONTYOT.

Csak 50 kg. felüli mennyiség rendelhető.

A közelebbi feltételeket megírja a tata-tóvárosi uradalom igazgatósága

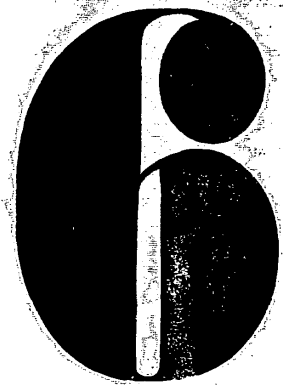
TATÁN, (Komárommegye.) 244. 3-1.

Utányomás nem díjazatik.

Hirdetéseket

a „FEJÉRMEGYEI NAPLO“ részére jutányos árért vesz fel a kiadóhivatal (Szammer Imre könyvnyomda.)

Nyomatott Szammer Imrénél. Székesfejérvárott.

huzásra érvényes jótékonycélu — sorsjáték a budapesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ara csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény a 20.000 kor. stb. ért.

Kívánatra 20% levonással készpénzben kifizetik.

Első huzás

visszavonhatatlanul

már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít

Bartos Gyula Székesfejérvár.

Kapható:

Reichard Mór és Weisz Hermann
dohányüzsdéjében.

Nagy jótékonyági sorsjáték
kezelősége

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca I. sz.

275. 15-6.